

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 553/2024-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **BPT LEASING, a.s.**, Drieňová 34, Bratislava, zastúpeného Mgr. Vladimírom Šárnikom, advokátom, Rožňavská 2, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Trenčín v konaní sp. zn. 62Er/3014/2009 o návrhu na odklad exekúcie takto

r o z h o d o l :

- Postupom Okresného súdu Trenčín v konaní sp. zn. 62Er/3014/2009 o návrhu na odklad exekúcie **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **1 500 eur**, ktoré **j e** Okresný súd Trenčín **p o v i n n ý** vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
- Okresný súd Trenčín **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich právnemu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 553/2024-12 z 24. októbra 2024 prijal na ďalšie konanie podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľa doručенú 18. septembra 2024, a to v časti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní sp. zn. 62Er/3014/2009 o návrhu na odklad exekúcie (ďalej aj „napadnuté konanie“). Sťažovateľ požadoval priznanie finančného zadost'učinenia 30 000 eur a náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. V napadnutom exekučnom konaní, v ktorom má sťažovateľ procesné postavenie oprávneného, vlastníci dražených nehnuteľností v decembri 2020 doručili súdu návrh na povolenie odkladu exekúcie z dôvodu podania žaloby proti sťažovateľovi na vylúčenie veci z exekúcie. Sťažovateľ sa vyjadril k návrhu 4. januára 2021. V januári 2022 a v marci a auguste 2023 okresný súd zisťoval stav konania vedeného na Okresnom súde Bratislava II vo veci excindačnej žaloby podanej navrhovateľmi. Okresný súd uznesením z 31. augusta 2023 návrh vlastníkov nehnuteľností na odklad exekúcie odmietol ako podaný neoprávnenými osobami. Proti uzneseniu súdu vlastníci nehnuteľností podali 11. septembra 2023 sťažnosť, ktorú okresný súd uznesením z 1. októbra 2024 ako nedôvodnú zamietol. Predmetné uznesenie súdu nadobudlo právoplatnosť 21. októbra 2024.

III.

Argumentácia sťažovateľa

3. Podľa sťažovateľa napadnuté exekučné konanie trvá od 8. decembra 2009, teda takmer 15 rokov, a dosiaľ nebolo vymožené ani euro. Rozhodovanie súdu bolo poznačené opakovanými priet'ahmi počítanými na roky. Rozhodovanie súdu o návrhu vlastníkov nehnuteľností na povolenie odkladu exekúcie trvalo 2 roky a 8 mesiacov a ďalší rok súd rozhodoval o sťažnosti.

4. Od roku 2015, kedy sťažovateľ úspešne odporoval ukracujúcemu prevodu nehnuteľností, sa nedarí speňažiť nehnuteľnosti, ktoré sú po vyhlásení konkurzu na majetok povinného 2 jediným právne postihnutelným majetkom. K zrýchleniu rozhodovania súdu nedošlo ani potom, keď od 1. apríla 2017 začali všetky nové exekúcie napádať už iba na Okresný súd Banská Bystrica, a teda dovtedajšie exekučné súdy boli odbremenené. S účinnosťou od 1. januára 2020 došlo k zastaveniu tzv. starých exekúcií, čo znamenalo ďalšie odbremenenie pôvodných exekučných súdov. Napriek tomu priet'ahy na exekučných súdoch pokračujú. Sťažovateľ svojim konaním k priet'ahom nijako neprispel, všetky povinnosti si riadne plnil. Nečinnosťou súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa.

IV.

Vyjadrenie okresného súdu

5. O návrhu na odklad exekúcie je toho času právoplatne rozhodnuté. V predmetnom konaní sa vyskytli krátkodobé nečinnosti súdu, avšak počet exekúcií, ktorý bol v minulosti vedený na okresnom súde, spôsobil, že ani pri enormnej snahe konajúcich vyšších súdnych úradníkov a sudcov a za súčasných rôznych organizačných opatrení nebolo možné zabezpečiť, aby sa vo všetkých konaniach konalo plynule a rýchlo. Sťažovateľom uplatnené finančné zadost'učinenie je podľa súdu neprimerane vysoké, a to najmä s ohľadom na predmet exekúcie.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

7. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

8. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti zdôrazňuje, že právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov súdom sa vzťahuje aj na konanie o výkon rozhodnutia a rozhodovanie súdu v exekučnom konaní (napr. III. ÚS 15/03), keďže nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 143/02, IV. ÚS 292/04) a ústava v čl. 48 ods. 2 takéto konania z povinnosti súdov konať bez zbytočných prietahov nevyníma. Aj podľa názoru ESLP by právo na súdnu ochranu zostalo iluzórnym, keby vnútroštátny právny poriadok umožňoval, aby konečné súdne rozhodnutie ostalo „neúčinné“ na škodu jednej zo strán. Výkon rozsudku alebo rozhodnutia súdu treba považovať za integrálnu súčasť procesu v zmysle čl. 6 dohovoru (obdobne III. ÚS 15/03, IV. ÚS 551/2013).

9. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

10. Vo vzťahu ku kritériu zložitosti veci ústavný súd konštatuje, že ide o vec, ktorá nevykazuje črty mimoriadnej skutkovej či právnej zložitosti a tvorí bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Na zložitosť veci nepoukázal vo svojom vyjadrení ani okresný súd. Dĺžka napadnutého konania preto nebola závislá od zložitosti veci.

11. Pri hodnotení správania sťažovateľa v napadnutom konaní ústavný súd nezistil, že by sťažovateľ prispel k predĺženiu predmetného konania. Na druhej strane je však potrebné poukázať na to, že sťažovateľ počas napadnutého konania neurogoval rozhodnutie súdu podaním sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi súdu (sťažnosť podal ešte pred podaním návrhu na odklad exekúcie v marci 2020, pozn.). Počas konania si teda dostatočne nehájil svoje práva [*vigilantibus iura* (obdobne pozri aj III. ÚS 382/08 a III. ÚS 254/09, I. ÚS 780/2014, I. ÚS 148/2016)], o to zvlášť, ak bol riadne zastúpený advokátom. Na uvedenú skutočnosť ústavný súd prihliadol pri úvahe o primeranosti finančného zadosťučinenia.

12. Vzhľadom na skutočnosť, že povinnosť okresného súdu konať a rozhodovať vo veci sťažovateľa vznikla podaním návrhu na povolenie odkladu exekúcie, relevantné obdobie z hľadiska posudzovania dôvodnosti jeho ústavnej sťažnosti počína decembrom 2020, nie už začatím samotného exekučného konania v roku 2009.

13. Zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou orgánu verejnej moci, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, t. j. takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty strán konania (m. m. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

14. Postup okresného súdu pri rozhodovaní o návrhu na odklad exekúcie ústavný súd hodnotí ako taký, ktorý nesmeroval k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa. Ten bol daný uplatňovaním § 56 ods. 6 Exekučného poriadku účinného do 31. marca 2017, podľa ktorého do rozhodnutia súdu o odklade exekúcie môže exekútor vykonávať len úkony smerujúce k zabezpečeniu majetku povinného. Aj keď súd v konaní o excindačnej žalobe v novembri 2020 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil sťažovateľovi povinnosť zdržať sa realizácie výkonu exekučného záložného práva k spornej nehnuteľnosti, odvolací súd v apríli 2021 návrh na neodkladné opatrenie právoplatne zamietol. Exekútorovi tak vo výkone exekúcie predajom nehnuteľnosti, prevodu ktorej sťažovateľ úspešne odporoval, bránilo len prebiehajúce konanie o povolenie odkladu exekúcie. Postup súdu pri rozhodovaní o tomto návrhu sa vyznačoval dlhodobou nečinnosťou a neefektívnou činnosťou, keď po doručení vyjadrenia sťažovateľa k návrhu v januári 2021 sa okresný súd obmedzil len na zisťovanie stavu konania o vylúčenie veci z exekúcie, výsledok ktorého ani nebol pre konanie o odklade exekúcie určujúci. Návrh na odklad exekúcie súd po takmer štyroch rokoch odmietol ako podaný neoprávnenou osobou, keď konštatoval, že navrhovatelia ako vlastníci spornej nehnuteľnosti nie sú účastníkmi exekučného konania a následkom vyhovenia excindačnej žalobe by nebolo zastavenie celej exekúcie. Zistenú nečinnosť a neefektívnu činnosť súdu ústavný súd hodnotí ako zbytočné prietahy v konaní.

15. V súvislosti s argumentáciou okresného súdu poukazujúcou na množstvo exekúcií vedených v minulosti na okresnom súde je nutné uviesť, že v súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania dohovoru platí, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť súdne konanie, ho nezbavuje zodpovednosti za zbytočné prietahy v súdnom konaní (III. ÚS 17/02).

16. Ústavný súd preto vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní (bod 1 výroku tohto nálezu).

17. Vzhľadom na to, že o návrhu na odklad exekúcie bolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne rozhodnuté, ústavný súd osobitný príkaz konať bez zbytočných prietahov predpokladaný čl. 127 ods. 2 ústavy okresnému súdu neadresoval (bod 4 výroku tohto nálezu).

18. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

19. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiada priznať finančné zadosťučinenie za utrpenú ujmu na jeho základných právach v celkovej sume 30 000 eur (2 000 eur za každý začatý rok trvania exekúcie) vzhľadom na predmet konania, správanie sťažovateľa, celkovú dobu konania a dlhodobú nečinnosť súdu.

20. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

21. S prihliadnutím na celkovú dĺžku rozhodovania o návrhu na odklad exekúcie, ktoré sa nevyznačovalo skutkovou alebo právnou náročnosťou, postoj s'ťažovateľa počas konania a postup súdu, bolo podľa názoru ústavného súdu primerané priznať s'ťažovateľovi finančné zadost'učinenie 1 500 eur (bod 2 výroku nálezu). Vo zvyšnej časti požadovaného zadost'učinenia ústavný súd ústavnej s'ťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

22. Ústavný súd priznal s'ťažovateľovi podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde nárok na náhradu trov konania, ktoré s'ťažovateľ vyčíslil v sume 856,75 eur.

23. Pri výpočte trov právneho zastúpenia s'ťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 je 343,25 eur a hodnota režijného paušálu je 13,73 eur. S'ťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie s'ťažnosti ústavnému súdu). Ústavný súd vypočítanú náhradu trov s'ťažovateľa zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty, pretože právny zástupca s'ťažovateľa je platiteľom tejto dane. Pri určení výšky jej sadzby postupoval podľa § 27 ods. 5 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“), v zmysle ktorého sa pri zmene sadzby dane použije pri každom vzniku daňovej povinnosti sadzba dane platná v deň vzniku daňovej povinnosti. Keďže daňová povinnosť právnemu zástupcovi s'ťažovateľa vznikla dňom dodania služby (§ 19 ods. 2 zákona o DPH), pri úkonoch právnej služby realizovaných a vyúčtovaných do 31. decembra 2024 použil ústavný súd sadzbu dane z pridanej hodnoty vo výške 20 %.

24. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu s'ťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 3 výroku nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. apríla 2025

Robert Šorl
predseda senátu